

УДК: 657:658.626

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ТОРГОВИХ ПАТЕНТІВ

Скорнякова Ю. Б., к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту, Запорізький національний університет, Запоріжжя.

Скорнякова Ю. Б. Проблемні питання відображення в обліку торгових патентів.

У статті проведено критичне дослідження наявних у науковій та спеціальній бухгалтерській літературі варіантів відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів. Розглянуті нормативні засади оформлення та оплати торгових патентів, а також особливості відображення сум сплачених торгових патентів в податковому обліку з податку на прибуток. Акцентована увага на те, що відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів, має бути здійснено відповідно до економічної сутності даних господарських операцій, а не лише на підставі норм податкового законодавства щодо врахування даних сум при визначенні податку на прибуток. Доведено, що проаналізовані підходи обліку сум сплачених торгових патентів, що передбачають окреме відображення в синтетичному обліку процесу зменшення суми податку на прибуток на суму сплачених торгових патентів, не відповідають сутності даних господарських операцій, а також нормативним документам, що регулюють питання бухгалтерського обліку. Окрім того, в умовах річного звітного періоду з податку на прибуток такі підходи призводять до викривлення показників проміжної фінансової звітності, формуючи суми або неадекватних витрат майбутніх періодів, або неадекватної дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. За підсумками проведеного дослідження представлено вдосконалений порядок відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів. Даний порядок ґрунтується на тому, що суми, сплачені за торгові патенти, цілком відповідають визначенню витрат і мають бути враховані витратами того періоду, за який здійснена сплата торгового патенту. Враховуючи, що придбання торгового патенту безпосередньо пов'язане із функціонуванням торгової точки, такі витрати доцільно ідентифікувати як витрати на збут, що має принципове значення за умови ведення аналітичного обліку витрат на збут у розрізі окремих торгових точок з метою визначення фінансового результату роботи кожного такого структурного підрозділу. Податок на прибуток має бути відображений в бухгалтерському обліку вже як сума, нарахована до сплати, без відображення у синтетичному обліку попередніх розрахунків даної суми.

Скорнякова Ю. Б. Проблемные вопросы отражения в учете торговых патентов.

В статье проведено критическое исследование представленных в научной и специальной бухгалтерской литературе вариантов отражения в учете расходов, связанных с оплатой стоимости торговых патентов. Рассмотрены нормативные основы оформления и оплаты торговых патентов, а также особенности отражения сум оплаченных торговых патентов в налоговом учете по налогу на прибыль. Акцентируется внимание на том, что отражение в учете расходов, связанных с оплатой стоимости торговых патентов, должно быть осуществлено в соответствии с экономической сущностью данных хозяйственных операций, а не только в соответствии с нормами налогового законодательства в части учета данных сумм при определении налога на прибыль. Доказано, что проанализированные подходы учета сумм оплаченных торговых патентов, которые предполагают отдельное отражение в синтетическом учете процесса уменьшения суммы налога на прибыль на сумму оплаченных торговых патентов, не соответствуют сущности данных хозяйственных операций, а также нормативным документам, которые регулируют вопросы бухгалтерского учета. Кроме того, в условиях годового отчетного периода по налогу на прибыль такие подходы приводят к искажению показателей промежуточной финансовой отчетности, формируя суммы или неадекватных расходов будущих периодов, или неадекватной дебиторской задолженности по расчетам с бюджетом. По итогам проведенного исследования представлен усовершенствованный порядок отражения в учете расходов, связанных с оплатой стоимости торговых патентов. Данный порядок основан на том, что суммы, оплаченные за торговые патенты, полностью соответствуют определению расходов и должны быть учтены расходами того периода, за который осуществлена оплата торгового патента. Учитывая, что обретение торгового патента непосредственно связано с функционированием торговой точки, такие расходы целесообразно идентифицировать как расходы на сбыт, что имеет принципиальное значение в условиях ведения аналитического учета расходов на сбыт в разрезе отдельных торговых точек с целью определения финансового результата работы каждого такого структурного подразделения. Налог на прибыль должен быть отражен в бухгалтерском учете уже как сумма, начисленная к уплате, без отражения в синтетическом учете промежуточных расчетов данной суммы.

Skorniyakova Y.B. Display in accounting trade patents issues.

This article presents a critical research the options of displaying in accounting costs associated with the trade patents payments available in the scientific and special accounting literature. Regulatory framework execution and trade patents payments, features of displaying the amounts paid by trade patents in tax accounting for income tax have been examined. The attention is focused on the fact that the accounting costs associated with trade patents

payments shall be made in accordance with the economic substance of business transactions data, and not only on the basis of tax legislation for accounting the amounts in the income tax determining. It is proved that the analyzed approaches of accounting amounts paid by trade patents, that provide displaying in a separate synthetic accounting process decrease the amount of income tax on the amount paid by commercial patents, are not correspond to the essence of business data transactions as well as regulations governing the accounting. In addition, in the annual accounting period for income tax such approaches lead to distortion performance of interim financial statements, forming amounts of inadequate prepaid expenses or inadequate accounts receivable for calculations with the budget. It is presented according to the results of the research an improved procedure for displaying in accounting the costs associated with the trade patents payments. This procedure is based on the fact that the amounts paid by trade patents, correspond with the definition of costs and shall be included expenses the period for which the trade patent payment made. Whereas the trade patent purchase directly related to the operation of the retail outlet, such costs should be identified as distribution costs. It is essential for the conditions of analytical accounting cost of sales in individual retail outlets to determine each structural unit financial performance. Income tax shall be displayed in accounting as the amount accrued for payment, without the display of a synthetic account of the preliminary calculations of the amount.

Постановка проблеми. Будь-яке сучасне підприємство є складним організмом, успіх функціонування якого в жорсткому конкурентному середовищі залежить від якості управління. Прийняття ефективних управлінських рішень потребує якісної інформаційної підтримки, забезпечення якої є одним з основних завдань обліку як складової системи управління. Інформація щодо господарської діяльності підприємства буде відповідати жорстким якісним вимогам лише за умови, що кожна господарська операція буде відображена в обліку адекватно, у відповідності до її економічної сутності. В той же час порядок відображення в обліку деяких господарських операцій є питанням складним і неоднозначним. Саме до таких питань належить порядок відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначеному питанню приділяється певна увага у працях вітчизняних науковців, серед яких слід згадати П.Й. Атамаса, О.А. Бакурову, Н.О. Гура, В.Ф. Максимову, Л.В. Нападовську, а також у спеціальній бухгалтерській періодичній літературі, зокрема у статтях О. Водоп'янової, Л. Войтюк, Н. Дзюба, О. Самарченко та інших. В той же час, незважаючи на наявний інтерес до даної наукової і практичної проблеми, єдиного порядку відображення в обліку торгових патентів на сьогодні не прийнято, що й актуалізує завдання подальших досліджень в цьому напрямку.

Метою даної статті є критичне дослідження наявних у науковій та спеціальній бухгалтерській літературі варіантів відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів, і відповідно розробка і обґрунтування такого порядку відображення в обліку зазначених господарських операцій, який би цілком відповідав їх економічній сутності.

Викладення результатів дослідження. Як вже зазначалось вище, відображення в обліку будь-якої господарської операції має ґрунтуватися на її економічній сутності. Відповідний принцип декларується Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999. № 996-XIV як принцип "превалювання сутності над формою", згідно з яким "операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми" [1]. В той же час, досліджуючи питання відображення в обліку торгових патентів, слід насамперед звернутися до нормативних документів, що регламентують порядок оформлення, оплати і відображення в податковому обліку сплачених торгових патентів.

Так, відповідно до ст. 267 Податкового кодексу України оптова торгівля за готівку в пунктах продажу товарів, а також роздрібна торгівля, громадське харчування і діяльність з надання платних побутових послуг за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України, здійснюються на умовах оформлення торгового патенту і сплати в такий спосіб збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності, що відноситься до місцевих податків і зборів. Торговий патент оформлюється на кожному торгову точку, для чого до органу Державної податкової служби за місцем знаходження торгової точки подається заявка встановленої форми. Термін дії торгового патенту, крім короткострокового торгового патенту, становить відповідно до пп. 267.7.1. ПКУ 60 календарних місяців. Вартість торгових патентів у розрахунку на календарний місяць у відповідному розмірі від мінімальної заробітної плати, установленої на 1 січня календарного року, визначається органами місцевого самоврядування у межах, передбачених п. 267.3. ПКУ. Порядок та строки сплати торгового патенту передбачені п. 267.5. ПКУ. Під час придбання торгового патенту суб'єкт підприємницької діяльності вносить суму збору за один місяць. Далі оплата здійснюється щомісяця у виді авансових платежів не пізніше 15 числа місяця, який передує звітному місяцю. На суму збору, сплаченого під час придбання торгового патенту, зменшується сума збору, що підлягає внесению за останній місяць його дії. Окрім того, пп. 267.5.3. ПКУ передбачено, що платники збору можуть здійснити сплату збору авансовим внеском до кінця календарного року [2].

Особливої уваги потребує також нормативне врегулювання питання щодо відображення сум плати за торгові патенти у податковому обліку в ході визначення податку на прибуток до сплати. Адже відповідно до пп. 139.1.10. Податкового кодексу України сума збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності не включається у витрати при розрахунку податку на прибуток, а на суму сплачених торгових патентів згідно п. 152.1. і п. 152.2. ПКУ зменшується вже нарахований податок на прибуток від даного виду підприємницької діяльності, що підлягає патентуванню [2].

З метою актуалізації окремих джерел, що будуть досліджені нижче, доцільно також зазначити, що реформування вітчизняної системи оподаткування шляхом впровадження у 2011 році Податкового кодексу істотно не змінило принципи нормативного регулювання щодо порядку оформлення, оплати і відображення в податковому обліку сплачених торгових патентів. До 2011 року питання безпосередньо щодо оформлення і оплати торгових патентів регулювались Законом України “Про патентування деяких видів підприємницької діяльності” від 23.03.1996. № 98/96-ВР. Аналогічно відповідно до пп. 5.3.4. Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.1997. № 283/97-ВР сплата вартості торгових патентів не включалась до валових витрат, а згідно із п. 16.3. вищезгаданого Закону податок на прибуток, отриманий від діяльності, яка підлягає патентуванню, зменшувався на вартість придбаних торгових патентів для здійснення цього виду діяльності [3]. Дослідивши нормативні основи оплати і відображення в податковому обліку торгових патентів, розглянемо наявні в економічній літературі варіанти відображення в обліку операцій, пов’язаних із торговими патентами.

Так, Н.О. Гура пропонує відображати вартість сплачених авансом торгових патентів за дебетом синтетичного рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів”, а на суму вартості торгових патентів, що відносяться до даного звітного періоду з податку на прибуток, зменшувати суму нарахованого податку на прибуток, відображуючи це в обліку бухгалтерською проводкою Дт 641 “Розрахунки за податками” Кт 39 “Витрати майбутніх періодів” [4, с. 37]. Відразу слід зазначити, що такий спрощений порядок на практиці може викликати певні складнощі, адже в окремих випадках сума визначеного до сплати податку на прибуток без врахування відповідної суми торгових патентів може виявитися меншою за суму торгових патентів, що відносяться до даного звітного періоду. Застосування озвученого вище порядку призведе до формування в обліку від’ємної суми податку на прибуток до сплати, що в обліку матиме вид дебіторської заборгованості з податку на прибуток. Такий результат є неадекватним і не може бути сформований в обліку, адже жодного повернення з бюджету сум податку на прибуток в таких випадках податкове законодавство не передбачало і не передбачає.

Поширеним в економічній літературі є також дещо модифікований в порівнянні із викладеним вище порядок відображення в обліку торгових патентів, що дозволяє вирішити виявлену недоречність. Пропонується такий порядок, зокрема, П.Й. Атамасом [5, с. 194], Л. Войтюк [6, с. 16-17], О. Водоп’яною [7, с. 29]. Сутність даного порядку полягає в тому, що вартість сплачених авансом торгових патентів відображається за дебетом синтетичного рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів”, на наступному етапі на суму вартості торгових патентів, що не перевищує нарахований податок на прибуток, зменшується сума нарахованого в обліку податку на прибуток (бухгалтерською проводкою Дт 641 “Розрахунки за податками” Кт 39 “Витрати майбутніх періодів”), а за наявності суми перевищення торгових патентів над сумою нарахованого податку на прибуток сума такого перевищення визнається адміністративними витратами і обліковується за дебетом рахунку 92 “Адміністративні витрати”.

Аналізуючи розглянутий порядок, зазначимо, що його певною нормативною основою може бути визнаний Наказ Міністерства фінансів України “Положення про бухгалтерський облік фінансових результатів від здійснення операцій, що підлягають патентуванню” від 15.08.1996. № 169, згідно з яким “попередня плата за торговий патент у тому звітному періоді, за який її попередньо сплачено (місяць, квартал), з рахунку “Витрати майбутніх періодів” списується в сумі, що відноситься до цього звітного періоду, в дебет рахунку “Розрахунки за податками” [8]. Але процитований нормативний документ не є чинним ще з 2003 року.

Що стосується діючих нормативних документів, то розглянутий вище порядок суперечить, принаймні, двом вітчизняним нормативним документам, що регулюють бухгалтерський облік. Так, Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій насправді передбачає облік авансом сплачених торгових патентів за дебетом рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів”, але кореспонденція даного рахунку за кредитом із дебетом рахунку 64 “Розрахунки за податками й платежами” Інструкцією не передбачена [9]. Окрім того, п. 5 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 17 “Податок на прибуток” передбачено, що “поточний податок на прибуток визнається зобов’язанням у сумі, що підлягає сплаті” [10]. Це фактично означає, що відображати в обліку за кредитом субрахунку 641 “Розрахунки за податками” слід суму податку на прибуток до сплати, а не будь-яку суму проміжних розрахунків, якою є сума податку до врахування торгових патентів, сплачених за відповідний період.

Розглянутий порядок не витримує критики й на тлі останніх змін щодо порядку звітності з податку на прибуток, адже з 1 січня 2013 року відповідно до змін, внесених Законом України “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв’язку з проведенням адміністративної реформи в Україні” від 05.07.2012. № 5083-VI, відкоригований п. 57.1. ПКУ передбачає подання декларації з податку на прибуток за календарний рік. Відповідно й нарахування податку на прибуток буде здійснюватися в обліку лише за підсумками календарного року. Як наслідок застосування розглянутого вище порядку призведе до накопичення вартості торгових патентів на рахунку 39 “Витрати майбутніх періодів” до кінця року, і у проміжній фінансовій звітності, що формується на кінець кожного кварталу, вартість торгових патентів за місяці, які вже є минулими періодами, буде відображатися у складі витрат майбутніх періодів, що безумовно є недоречним.

Інший варіант відображення в обліку сплати й зарахування вартості торгових патентів пропонується О. Самарченко [11, с. 66-68] та Л. Волинець [12]. Такий порядок передбачає облік авансом сплачених торгових патентів за дебетом окремого субрахунку наступного порядку до субрахунку 641 "Розрахунки за податками". На наступному етапі суми вартості торгових патентів, що не перевищують нарахований податок на прибуток від діяльності, що підлягає патентуванню, зменшують суму нарахованого в обліку податку на прибуток (бухгалтерською проводкою Дт 641 "Розрахунки за податками" / торговий патент Кт 641 "Розрахунки за податками" / податок на прибуток), а за наявності суми перевищення торгових патентів над сумою нарахованого податку на прибуток сума такого перевищення визнається адміністративними витратами і обліковується за дебетом рахунку 92 "Адміністративні витрати".

Наведений порядок фактично перетворює авансові платежі із сплати торгового патенту на дебіторську заборгованість за розрахунками з бюджетом. Застосування такого порядку в умовах річного звітнього періоду з податку на прибуток буде означати, що у проміжній фінансовій звітності, що складається на кінець кожного кварталу, сплачені суми торгового патенту, певна частина яких належить до вже минулих місяців, буде відображена у складі дебіторської заборгованості за розрахунками із бюджетом. Враховуючи той факт, що повернення таких сум з бюджету у жодному разі не передбачене, таке відображення означатиме викривлення фінансової звітності, адже ніякого права стягнення з боржника (в даному випадку – бюджету) даної суми у підприємства не має. Навіть якщо йдеться про авансові сплати сум торгового патенту, які належать до майбутніх періодів, такі суми за сутністю, на нашу думку, більш відповідають ознакам витрат майбутніх періодів, ніж дебіторській заборгованості, адже можуть бути повернуті у виключному випадку – у разі припинення діяльності певної торгової точки за дотримання певних умов.

Таким чином, питання адекватного відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів, залишається відкритим. На нашу думку, найбільш повно економічної сутності даних господарських операцій відповідає наступний порядок. Суму сплачених авансом торгових патентів слід визнавати витратами майбутніх періодів і відображати за дебетом рахунку 39 "Витрати майбутніх періодів". Щомісяця суми торгових патентів за даний місяць слід долучати до витрат поточного періоду, а конкретно до витрат на збут, що в обліку має бути відображене бухгалтерською проводкою Дт 93 "Витрати на збут" Кт 39 "Витрати майбутніх періодів".

Обґрунтовуючи запропонований порядок, слід зазначити, що, на нашу думку, сума сплаченого торгового патенту цілком відповідає визначенню витрат, адже йдеться про "зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів (грошових коштів – Ю.Б.) [або збільшення зобов'язань], які призводять до зменшення власного капіталу" [13, с. 37]. Згідно із принципом нарахування і відповідності доходів і витрат такі витрати мають бути визнані витратами того періоду, за який сплачений такий торговий патент. Особливий порядок врахування таких витрат при визначенні податку на прибуток не має впливати на визнання даних сум витратами як такими в бухгалтерському фінансовому обліку, адже йдеться не про економічну сутність даного об'єкту обліку як такого, а про особливості вітчизняного податкового законодавства. Що стосується авансових платежів, то на нашу думку, за своєю економічною природою відповідні суми ближче до витрат майбутніх періодів, ніж до дебіторської заборгованості, адже, як вже зазначалось вище, можуть бути повернуті з бюджету у виключному випадку – у разі припинення діяльності певної торгової точки за дотримання певних умов, що не планується при здійсненні таких авансових платежів.

Ідентифікація витрат, пов'язаних із оплатою торгових патентів, в якості витрат на збут обґрунтовується тим, що необхідність здійснення цих витрат пов'язана із функціонуванням конкретної торгової точки. Це дає можливість адекватного аналітичного обліку витрат на збут у розрізі кожної торгової точки, що є важливим для визначення фінансового результату діяльності кожного окремого структурного підрозділу підприємства, що здійснює торгову діяльність. Що ж стосується відображення в обліку податку на прибуток, то у відповідності до норм Положення (стандарту) бухгалтерського обліку № 17 "Податок на прибуток" за кредитом субрахунку 641 "Розрахунки за податками" має бути відображена сума нарахованого податку на прибуток вже із врахуванням суми торгових патентів, що належать до відповідного періоду. Особливості проміжних розрахунків податкового обліку податку на прибуток в частині торгових патентів недоречно відображати безпосередньо у синтетичному обліку.

Висновки. За підсумками проведеного дослідження може бути сформульований висновок про те, що наявні в науковій і спеціальній бухгалтерській літературі схеми відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів, ґрунтуються насамперед на принципах відображення сум торгових патентів при визначенні податку на прибуток до сплати, що не відповідає нормам окремих нормативних документів, що регулюють бухгалтерський облік, і економічній сутності даних господарських операцій. Окрім того, в умовах річного звітнього (податкового) періоду з податку на прибуток, що застосовується з 1 січня 2013 року, такі схеми призводять до викривлення показників проміжної фінансової звітності, формуючи суми або неадекватних витрат майбутніх періодів, або неадекватної дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом. З метою вирішення виявленої облікової проблеми пропонується вдосконалений порядок відображення в обліку витрат, пов'язаних із оплатою вартості торгових патентів, який передбачає: облік авансом сплачених сум торгових патентів як витрат майбутніх періодів; визнання витрат на сплату торгового патенту витратами на збут того періоду, за який сплачений такий торговий

патент; відображення в обліку суми нарахованого податку на прибуток до сплати, тобто вже із врахуванням суми торгових патентів, що належать до відповідного періоду.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sts.gov.ua/nk/>
3. Про оподаткування прибутку підприємств: Закон України від 22.05.1997. № 283/97-ВР (недіючий) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/334/94>.
4. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: Підручник для вузів / Н.О. Гура. – К.: ЦУЛ, 2010. – 392 с.
5. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навч. посібник для вузів / П.Й. Атамас. – К.: ЦУЛ, 2008. – 392 с.
6. Войтюк Л. Витрати на оплату вартості торгового патенту: податкові та бухгалтерські нюанси / Л. Войтюк // Все про бухгалтерський облік. – 2010. – № 46. – С. 14–17.
7. Водоп'янова О. Придбання та облік торгових патентів / О. Водоп'янова // Дебет-Кредит. – 2012. – № 38. – С. 26–31.
8. Положення про бухгалтерський облік фінансових результатів від здійснення операцій, що підлягають патентуванню: Наказ Міністерства фінансів України від 15.08.1996. № 169 (недіючий) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0475-96>.
9. Інструкція щодо застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 17 “Податок на прибуток”: Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2000. № 353 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.
11. Самарченко О. Бухгалтерський і податковий облік патентів / О. Самарченко // Бухгалтерія. Бізнес. – 2004. – № 33. – С. 63–68.
12. Волинець Л. Учет патентов в бухгалтерском и налоговом учете / Л. Волинець // Информационный портал “Консультант” [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.consult.kharkov.ua/index.php?page=article_show&article_id=545.
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013. № 73 // Все про бухгалтерський облік. – 2013. – № 27. – С. 37–42, 44–58.

Ключові слова: бухгалтерський облік, торговий патент, податок на прибуток, витрати поточного періоду, витрати майбутніх періодів, дебіторська заборгованість.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, торговый патент, налог на прибыль, расходы текущего периода, расходы будущих периодов, дебиторская задолженность.

Keywords: accounting, trade patent, income tax, current period expenses, prepaid expenses, accounts receivable.

УДК 001.895:37

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА МОНІТОРИНГУ КРИЗОВИХ ЯВИЩ У СФЕРІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Яровенко Т. С., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління підприємством, Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Яровенко Т. С. Інноваційна складова моніторингу кризових явищ у сфері освіти України

У статті розглянуто особливості та сучасні тенденції теоретико-методологічних основ моніторингу кризових явищ у сфері освіти України з позицій інноваційного менеджменту; розглянуто складові науково-обґрунтованої системи індикаторів, що надасть можливість комплексного оцінювання процесів та явищ в освітній сфері. Під час дослідження визначено, що моніторинг інноваційної діяльності освітніх установ, як складова загальної системи моніторингу освітньої сфери, повинен реалізується в ході наступних етапів: визначення об'єктів спостереження, критеріїв оцінки; розробка системи відповідних показників-індикаторів; формування інформаційної бази; аналіз інноваційної діяльності на основі значень індикаторів та їх динаміки; порівняння отриманих результатів із результатами моніторингу у межах суб'єкта освітньої сфери у минулому, аналогічних суб'єктів, в т.ч. із закордонних; формування, на підставі порівняння і аналізу,